

Hoge Fronten / Lieke Benders presenteert

niet wiet, wel nel

naar een boek van
Joke van Leeuwen

Lesmap

HOGES FRONTEN

BEELDEND THEATER
LIEKE BENDERS

Lesmap NIET WIET WEL NEL

U heeft de lesmap 'NIET WIET WEL NEL' in handen. Deze Lesmap hoort bij de theatervoorstelling van Hoge Fronten / Lieke Benders.

Met deze lesbrief wordt aan verdieping gewerkt, door elementen uit de voorstelling als onderwerp voor verdere lessen centraal te stellen. In deze map staan de thema's leren lezen en de liefde centraal.

De map is opgebouwd uit drie delen.

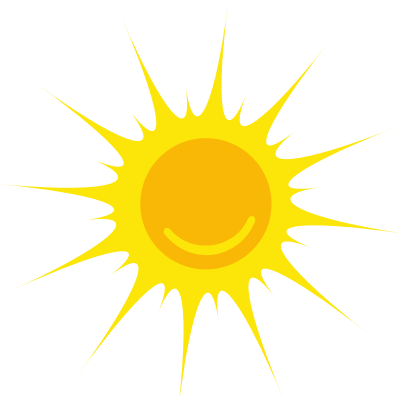
1. Een informatiegedeelte rond de theaterproductie en het gebruik van deze lesmap
2. Lesoefeningen gebaseerd op leren lezen en schrijven
3. Lesoefeningen gebaseerd op het thema de liefde

1. INFORMATIE

NIET WIET WEL NEL is geïnspireerd op het gelijknamige boek dat Joke van Leeuwen schreef voor beginnende lezers vanaf zes jaar. Het boek is in 1993 bekroond met een Zilveren Griffel. In de theatervoorstelling wordt eveneens gebruik gemaakt van de woorden die je leert als je net leert lezen.

Het is een beeldende familievoorstelling voor zowel beginnende als ervaren lezers, jonge en oude theaterkijkers.

NIET WIET WEL NEL gaat over de liefde en dat je elkaar soms wel leuk vindt en soms ook niet. Ook grote mensen vinden dat ingewikkeld. Om samen te zijn moet je elkaar begrijpen, maar dat is niet altijd even eenvoudig. Zo kan een klein probleem volledig uit de hand lopen. Je raakt verstrikt in zinnen, kan een woord niet vinden of bent veel te kort door de bocht. En plots kun je daar dan weer samen om lachen en gaat het weer. Eigenlijk zijn er maar weinig woorden nodig om dát te begrijpen.

*Wiet wil bij Nel zijn
Nel wil bij Wiet zijn
maar vaak is er wat mis
dan is Wiet boos op Nel
dan is Nel boos op Wiet
"ik wil wel lief zijn" zegt Nel
"ik ook" zegt Wiet
Maar vaak lukt het niet.*

Lesmap NIET WIET WEL NEL

Tijdens de voorstelling wordt het boekje van Joke van Leeuwen integraal gespeeld. Het lezen van dit boek in de klas is dus een goede voorbereiding op de voorstelling. U kan er natuurlijk ook voor kiezen om dit pas achteraf te doen.

Door het eenvoudige woordgebruik is het mogelijk dat de kinderen het boekje, of delen daarvan, zelf hardop voorlezen. Joke van Leeuwen baseerde zich voor het woordgebruik in dit boekje op de eerste leesboekjes. In Nederland bekend als 'botjes boeken'. In Vlaanderen vergelijkbaar met de 'veilig leren lezen methode'. Hierdoor kan er tijdens het lezen perfect verwezen worden naar woorden, die in de klas reeds geleerd zijn en misschien wel ophangen aan de muren.

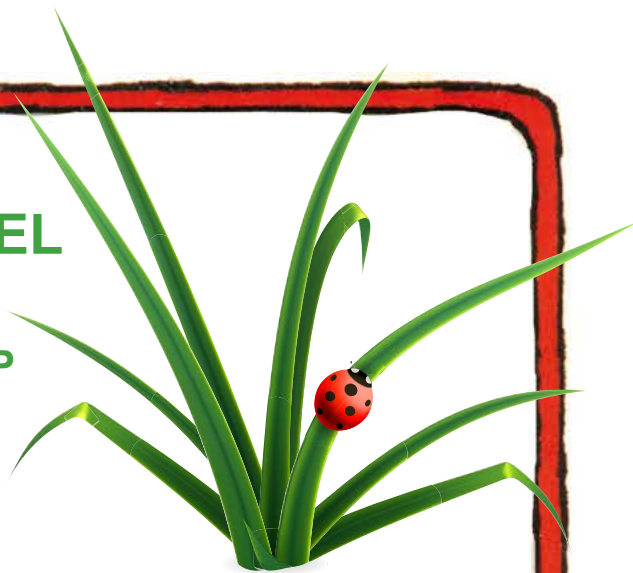
In deze lesmap vind je oefeningen voor in de klas rond de thema's leren lezen en de liefde. De meeste oefeningen zijn gemaakt om na het zien van de voorstelling te doen in de klas. Indien je bepaalde oefeningen wil gebruiken als voorbereiding op het theaterbezoek, kan dat natuurlijk ook. In dat geval adviseren we evenwel te starten vanuit het leesboekje en het verhaal.

De makers van de voorstelling vinden het fijn om reacties van het publiek te ontvangen. Indien de kinderen naar aanleiding van NIET WIET WEL NEL tekeningen maken, reacties schriftelijk verwoorden of vragen hebben, kunnen die ons bezorgd worden via:

Hoge Fronten / Lieke Benders
Lage Kanaaldijk 112 C3
6212 NA Maastricht
info@hogefronten.nl
Je kan de activiteiten van Hoge Fronten
steeds volgen via www.hogefronten.nl
  /hogefronten

Lesmap NIET WIET WEL NEL

2. LESOEFENINGEN GEBASEERD OP LEREN LEZEN EN SCHRIJVEN

OEFENING 1

Lees samen het boekje NIET WIET WEL NEL

Welke woorden kende je al en welke nog niet? Iedereen mag er eentje op het bord schrijven die hij of zij al kende en eentje die hij of zij nog niet kende. Je kan ze verzamelen in twee groepen op het bord.

Het boek is een dun boek. Geen dik boek. Zo heb je ook korte en lange gedichten over de liefde. Het kortste gedicht over de liefde is van Joost van Vondel en gaat zo:
U, Nu!

Kunnen jullie enkele korte liefdesgedichtjes bedenken met de volgende woorden:

Lief	Hou	Jou
Ik	Wij	Zij
Kus	Van	Jij
Leuk	Roos	

Maak één gedicht per groepje van drie of vier leerlingen en draag ze daarna samen voor in de klas.

OEFENING 2

Ga verspreid in het klaslokaal staan en schrijf met je vinger je naam in de lucht.

Schrijf nu met een ander lichaamsdeel je naam in de lucht.

Kan je het ook met je neus, je voet, je bil, je elleboog en je oor.

Ga in een kring staan en schrijf om beurten de naam van iemand uit de kring in de lucht.

Doe dit met je rug naar de kring toe en schrijf de naam zo hoog mogelijk in de lucht, zodat iedereen het kan lezen. Anders heb je namelijk spiegelschrift en dat is moeilijk te ontcijferen. Kunnen de anderen de juiste naam raden?

Durf je ook de naam te schrijven van iemand, waarop je (stiekem) verliefd bent?

Je mag ook de naam van je beste vriend of vriendin in de lucht schrijven.

Lesmap NIET WIET WEL NEL

OEFENING 3

Iemand uit de klas mag de zin 'ik hou van jou' op het bord schrijven. Kijk goed naar de zin, die er staat. Hoe zijn de letters gevormd. Zijn er veel boogjes te zien, veel lussen, veel rechte lijnen... Probeer nu eens door de klas te lopen met evenveel boogjes, krulletjes, lussen, lijntjes als op het bord staan. Je kan sprongetjes maken of rollen over de grond om de letters na te bootsen. Zo krijg je waarschijnlijk rare loopjes. Probeer maar. En kijk ook eens naar elkaar. Lachen mag!

Daarna kan je ook eens lopen alsof je verliefd bent. Nu speel je dus niet de letters na tijdens het lopen, maar de inhoud van wat er op het bord staat. Je houdt van iemand. Loop je nu anders? Hoe loop je als je verliefd bent? Kijk nu nog eens naar elkaar!

OEFENING 4

Wiet en Nel kunnen niet zonder elkaar. Er zijn nog verhalen, waarin twee mensen verliefd zijn. Of verhalen waarbij het ene personage niet zonder het andere kan. Wie kunnen er allemaal niet zonder elkaar:

Sneeuwwitje en de prins
Hans en Grietje
Megamindy en Toby
(vul aan...)

Van wie hou jij het meest van iedereen? Wie zou je nooit kunnen missen?
Verzin een wens voor die persoon. Stuur je wens naar het 'al':
Schrijf hem op een lang, dun strookje stof en hang alle beschreven wimpels aan een waslijn / de takken van een boom / ergens op de speelplaats. Zo kan de wind je wens mee nemen.

OEFENING 5

Wiet en Nel maken ruzie om wie het best moeilijke boeken kan lezen.
Wie van jullie kan het best moeilijke zinnen lezen?
Bijvoorbeeld: De kat krabt de krullen van de trap!
Of deze: De visser vist vlug vliegende vissen!

En probeer ze nu eens stuk voor stuk zonder fouten vijf keer snel na elkaar te zeggen. Achteraan in deze lesmap zit een lange lijst met moeilijke zinnen. Je kan een wedstrijdje houden wie de meeste moeilijke zinnen snel achter elkaar kan zeggen zonder te struikelen over de woorden. (Bijlage 1)

Lesmap NIET WIET WEL NEL

3. LESOEFENINGEN GEBASEERD OP HET THEMA 'DE LIEFDE'

OEFENING 1

Wiet en Nel zien elkaar ontzettend graag. Als het goed gaat zijn ze lief voor elkaar en geven ze elkaar kusjes, bloemen of hartjes. De tekens voor de liefde zijn dan ook:

- ♥ hartje
- ☺ kusje
- ✿ bloemetje
- X kusje

Wat betekenen deze symbolen, ook wel iconen genoemd?

Versier een dubbel gevouwen dik A4 blad met deze iconen.

Je mag de tekens zo vaak gebruiken als je wil en in de kleuren, die je zelf kiest.

Nu heb je een liefdeskaart gemaakt. Je kan hem geven aan of opsturen naar iemand, waar je van houdt.

OEFENING 2

Zo graag bij iemand willen zijn dat je hem niet kan missen.

Dat overkomt Wiet en Nel in het verhaal. Wat gebeurt er met Wiet als hij niet meer weet wat hij leest? Hij mist Nel. Hoe voelt dat precies?

Deel 1

Ga per twee verspreid in het lokaal staan. Eén van jullie doet de ogen dicht (blindeman). De ander legt zijn hand op je rug (leider). Probeer nu een kort stukje te lopen samen. De leider leidt je door de ruimte. Dit doe je door zachtjes te duwen tegen de rug met de hand. Probeer telkens korte stukjes en wees voorzichtig. Doe langzaam. Je zal merken dat het steeds beter gaat. Je kan bochtjes maken door meer aan de ene kant van de rug te duwen of meer aan de andere kant. Het teken voor stoppen is drie keer kort na elkaar op de rug tikken met de hand.

Daarna gaan de leiders aan de kant staan. De blindemannen proberen nu opnieuw een kort stukje door de ruimte te lopen met de ogen dicht. Je zal zien dat je het niet meer durft of dat het niet lukt. Misschien zal je zelfs botsen. Je bent helemaal verloren zonder de leider. Dit gevoel heeft Wiet.

Lesmap NIET WIET WEL NEL

Deel 2

Loop terug per twee door de ruimte.

De één loopt telkens op een bepaalde manier en de ander doet na.

Je kan bijvoorbeeld huppelen of stampen of op de zijkanten van je voeten lopen...

Probeer zo dicht mogelijk bij elkaar te blijven, zodat we bijna niet meer kunnen zien wie leidt en wie nabootst.

Loop nu terug allemaal apart door de ruimte en probeer nog wat nieuwe manieren van lopen uit. Wat is het leukste en lolligste om te doen. Met twee is het leuker, toch?

OEFENING 3

Wiet en Nel maken vaak ruzie. Dat willen ze niet, maar het gebeurt gewoon.

Dan gaat het van

Wel

Niet

Wel

Niet

En zeggen ze lelijke woorden tegen elkaar, zoals kul en bek.

Maar het wordt nog gekker als je mekaar uitscheldt met gewone voorwerpen.

Ga eens per twee tegenover elkaar staan. Om beurten mag je een scheldwoord naar de ander roepen. Gebruik woorden als:

Lampenkap

Pennenzak

Letterbak

Deurklink

...

Lesmap NIET WIET WEL NEL

OEFENING 4

Het 'al'. Wat denk jij dat het 'al' is? Kijk eens naar de pagina's 8 en 9 in het boekje.
Het 'al' is het heelal. Wat weten jullie daarover? Of wat weet je juf of meester daarover te vertellen?
Kan het ook iets anders betekenen als Nel zegt 'ik wil wel met jou naar het al'.
Wat bedoelt ze? Waar wil ze heen? Of wil ze overal heen, zolang het maar met Wiet is.
Wat zou jij het liefst doen met je beste vriend of vriendin?

Ga in kleine groepjes iets bedenken wat leuk is om samen te doen. Bijvoorbeeld zwemmen of voetballen. Verzin een viertal activiteiten, die je makkelijk kan uitbeelden in een tableau vivant. Wat een tableau vivant is, lees je achteraan in deze lesmap. (Bijlage 2)

Ga nu voor de klas staan, vraag of de klas de ogen wil sluiten gedurende 10 tellen.
Ga in 10 tellen klaar staan in het eerste afgesproken tableau. Dan mag de klas de ogen gedurende 10 tellen open houden en blijven jullie stil staan. Vervolgens gaan de ogen weer 10 tellen dicht en zetten jullie het volgende tableau klaar om naar te kijken. Zo ga je door tot alle vier de tableaux getoond zijn.

OEFENING 5

Nel weet niet wat ze aan moet doen om naar het bal of de bar te gaan.
Ze kan niet kiezen welke rok ze zal dragen. Voor Wiet maakt het niet uit.
Daar wordt Nel boos van. Ze zegt dat ze in een doos of een ton of een zak zal gaan.
Wat zouden jullie kunnen aantrekken voor gek?
Kijk eens rond in het klaslokaal of er voorwerpen zijn, die je zou kunnen aantrekken.
Hoe zie je er bijvoorbeeld uit met twee boekentassen als schoenen? En hoe voelt het om met een krukje op je hoofd rond te lopen. Misschien kan een tafelkleedje wel een sjaal worden. Of lijk je met twee bordenwissers aan je oren wel een Eskimo met oorwarmers.

Maak in kleine groepjes een modeshow met de gekste kleding om uit te gaan.
Vraag aan de juf om een leuk muziekje op te zetten tijdens de modeshow.

OEFENING 6

Achteraan in deze map vind je een lekker recept voor soep met luf.
Het is een heerlijke tomatensoep met kaaskoekjes in hartvorm en lettertjes.
Je kan samen met de klas deze soep maken en als lunch verorberen.
Strooi er veel lettertjes in en werk af met een kaaskoekje.
Smakelijk !!! (Bijlage 3)

Lesmap NIET WIET WEL NEL

BIJLAGEN

1. HET MOEILIJKE WOORDEN MOMENT

- Kale kapper Karel knipte kortharige katten kaal.
- Pater Pallieter propt prompt tien perziken in zijn mond.
- Langs de koele kade liep een kale koelie met een kilo kali.
- Slimme Wim Willems wint gezwind de sprint in de tegenwind.
- Roeland rolt lallend van de rammelende roltrap.
- Pietje pater zong pienter prachtige psalmen in het water.
- Trillend trippelde tante Tiny taneloos naar de treiterende tandarts.
- De spiksplinternieuwe spiegel springt in duizend spiksplinternieuwe splinters.
- Mickey Mouse morst 's morgens mosterd op de chocopot.
- De vliegensvlugge visser vist vlug vliegende vissen.
- Vijftien fiere flierefluiters floten frivole fijne duintjes.
- Kobus Klets klopt klinkende kokosnoten middendoor met een nikkelen mes.
- De poppenmaker propt pop Brollepot proppensvol met voddenproppen.
- De stoute schurk schopt tegen mijn schenen op het schone schoolspeelplein.
- De chauffeur van het beige busje kreeg een kusje van mijn zusje.
- Op een rokerige rockavond rockten rond de honderd rocksters de rock en roll.
- De kwaai katten van Kattekwaad kwebbelen in 't kwadraat.
- Poesje Poespas plofte plensend plumpe pootjes in de plas.
- Zeven schrijvertjes schreven scheve schrijfsels naar de schone slaapster.

2. TABLEAU VIVANT

Het tableau vivant is een 18de en 19de-eeuwse theatervorm en bestond uit stilstaande, gekostumeerde mensen in een opstelling met decorstukken. De opstelling werd achter een gesloten gordijn gemaakt. Als iedereen in de juiste houding stond, ging het gordijn openen en kon het publiek één of hooguit twee minuten kijken. Dan ging het gordijn weer dicht en werd een nieuw tableau vivant gevormd.

Een tableau vivant is dus letterlijk een levend schilderij. Vorm met een groepje leerlingen een beeld door bij elkaar te gaan liggen, zitten, staan. Maak een compositie. De houdingen, die de leerlingen aannemen, moeten karakteristiek zijn voor de situatie, die ze uitbeelden. De leerlingen blijven in deze compositie, houding, beelden stil staan gedurende een aantal tellen. Ze kunnen deze beeldenreeks op voorhand oefenen met elkaar. Bij de presentatie sluiten de kijkende leerlingen hun ogen tot de spelende leerlingen het afgesproken beeld hebben gevormd.

Lesmap NIET WIET WEL NEL

BIJLAGEN

Moedig de leerlingen aan om hun spieren aan te spannen in de houding, waarin ze staan. Anders gaat het beeld uitdrukingskracht missen en zijn de beelden niet zo interessant om naar te kijken. Tableaus zijn een heldere en veilige manier om te presenteren. Ze kunnen geoefend, herhaald en gecorrigeerd worden. De leerlingen leren om na te denken over de essentie van wat ze uitbeelden. Tevens leren ze hun lichaamsexpressie en mimiek maximaal te gebruiken.

3. TOMATENSOEP MET KAASKOEKJES EN LETTERTJES

Tomatensoep met lettertjes: "SOEP MET LUF"

Ingredienten:

- 2 kilo soeptomaten (12-14 stuks)
- Peterselie
- Basilicum
- 3 bouillonblokken
- Half blikje tomatenpuree
- 350 gram gehakt
- een beetje bloem in een diep bord of kommetje
- Lettervermicelli
- Peper en zout

Bereiding:

1. Was de tomaten en snij ze in vieren.
2. Doe alle stukken in een soeppan en giet er een klein scheutje water bij.
3. Voeg wat zout toe
4. Breng de tomaten aan de kook en laat ze 15 minuten doorkoken op niet al te hoog vuur.
5. Pureer de soep en doe ze door een zeef.
6. Voeg aan de tomaten wat tomatenpuree toe en de bouillonblokken.
7. Ook de peterselie en basilicum erbij doen.
8. Op smaak brengen met peper en zout.
9. Rol balletjes van het gehakt en rol ze door de bloem. Schud ze goed af.
10. Doe de balletjes bij de tomatensoep en laat koken tot de balletjes gaar zijn.
11. Maak op een plankje lieve woordjes van de lettervermicelli.
Doe deze woordjes bij de soep en laat koken tot de vermicelli gaar is.

Lesmap NIET WIET WEL NEL

BIJLAGEN

Voor de kaaskoekjes:

1. Leg op een bakplaat een groot vel aluminiumfolie.
2. Leg hierop kleine hoopjes gemalen kaas.
(Voor de vleesliefhebbers kan je de gemalen kaas mengen met dunne sliertjes hesp)
3. Duw de hoopjes een beetje plat in een hartvorm.
4. Let erop dat de kaasslierten (en hesp) niet van mekaar raken. Het moet een beetje een warrig hoopje blijven binnenin de hartvorm, zodat de koekjes niet breken.
5. Om mooie hartjes te krijgen kan je eventueel bakringetjes in hartvorm gebruiken of hartvormpjes knutselen in zilverpapier. Let er na het bakken dan wel op dat je de koekjes zéér voorzichtig uit de vormpjes haalt, want ze zijn uiterst breekbaar.
6. Als je een bakplaat vol hartvormige kaashoopjes hebt liggen, zet je die in de oven en bak je kort onder de grill. Blijf in de buurt, de koekjes zijn erg snel klaar.
7. Als de kaas gesmolten is en lichtjes bruin ziet, haal je de bakplaat uit de oven. Peuter de koekjes los van het zilverpapier (en de vormpjes).
8. Schenk de tomatensoep in grote, diepe borden en leg er net voor het opdienen een kaaskoekje op. Het blijft drijven en is mooi om te zien!

Oh, ja, en lekker natuurlijk!!!

HOGE FRONTEN

BEELDEND THEATER
LIEKE BENDERS